

GOSPODARSTVO

TRGOVINA * FINANCE * INDUSTRIJA * OBRT * KMETIJSTVO

LETO V. ŠT. 88

TRST, 3. FEBRUARJA 1951

CENA LIR 20

Našim obrtnikom cenen kredit!

Kdor od bitu danes prisostuje težavam našega obrtnika, ki bi se rad izkobilacil iz trenutnih težav ali pa bi hotel postaviti na noge lastno podjetje, bo lahko precej, kakšen udeležec je zadal slovenskemu obrtniku Musolini, ko je 1. 1940 zapovedal likvidacijo Trgovsko obrtne zadruge.

Kakor je naši javnosti dobro znano, niso doslej prav nič pomagali civilni prostosti slovenske javnosti in poklicnih organizacij pri Zavezniški vojaški upravi, da bi razveljavila ukaz fašističnih policijskih oblastev, po katerem je Banca Popolare Giuliana pogoltna slovensko Trgovsko obrtno združbo. Se danes je Banca Popolare Giuliana v posesti premoženja, ki so ga slovenski trgovci in obrtniki s težavo zbirali od ustanovitve in kredite zadruge (februarja 1906). Naš človek se danes vprašuje, ali naj se za večne čase uzakoni fašistično nasilje prav v času, ko se svet tako rad trka na svoja demokratska prava?

Slovenski obrtnik je torej danes primoran trkati na tuja vrata. «Cassa di Risparmio di Trieste» lahko posodi obrtnikom posojilo v znesku do največ 2 milijonov lir proti 7,75% obrestim (na hipoteko proti 7%) v smislu ukaza ZVU št. 169 z dne 9. IX. 1950. Obrestil so torej še vedno visoke, ako upoštevamo, da se n. pr. posojila iz «Iirskega sklada» kamor se steka denar iz ERP, podeljujejo industrijcem po 3,4%; prav tako nizke so obrestil kreditov ZVU.

Iz Iirskega sklada, ki je 30. XI. 1950 dosegel 13.352.238.486 lir, je bilo izplačanih do tega dne 1.676.500.000 lir za obnovo industrijskih podjetij, 9 milijard 288.400.000 za gradnje ladij v Irskih ladjedelnicah (večina teh industrijskih in plovnih podjetij je še vedno lastnina italijanske države, ali pa pripadajo italijanskemu kapitalu) in 40 milijonov kot čista industrijska posojila. Kakor receno, gre za denar iz kreditov Marshallovega načrta, o katerem odloča ameriško odposlanstvo ECA v Trstu.

Mimogrede bodi povedano, da lahko na prste ene roke seštejemo slovenska podjetja, ki bi bila deležna teh kreditov, in da je Banca d'Italia s svojim čudovito spretnim manevriranjem, ki se v bistvu prav nič ne razlikuje od taktike iz fašističnih časov, preprečila tudi izplačilo 10 milijonov kredita posojilnici in Naprežini, ki ga je odposlanstvo ECA v načelu že odobrilo.

Zavezniška vojaška uprava je iz svojih sredstev odobrila hranilnici Cassa di Risparmio di Trieste znesek 15 milijonov za podeljevanje obrtniških posojil; poleg tega se je obvezala, da jamci hranilnici za morebitne izgube, ki bi nastale pri podeljevanju obrtniških kreditov do 70% vsake pečidine neizplačane posojilne terjatve in do skupne vsote izjub 50 milijonov lir; le ostalih 30% morebitne izgube nosi hranilnica.

V primeri s posojili, ki jih je ZVU nakazala industrijcem (15 prosilcem 665,5 milijona lir), je denar, ki ga je določila ZVU za obrtniške kredite prava materenost. Razmeroma visoke obresti in oblika obrtniških posojil napravljajo vris, da se je ZVU bolj brigala za korist hranilnice kakor obrtnika. Mar ni dober posel za hranilnico podeljevanje posojil po 7,75% s 70% jamstvom s strani ZVU, ko sama obrestuje vloge po 1-2%?

Ugotovimo naj še, da v odboru, ki v smislu omenjenega ukaza ZVU sledujo prošnje za posojila, ni predstavnikov «Slovenskega gospodarskega združenja» v katerem so organizirani slovenski obrtniki, pa tudi ne predstavnikov katere koli druge slovenske organizacije, pač pa je v njem samo predstavnik združenja Associazione degli artigiani.

Obnova slovenske Trgovsko obrtne zadruge, ki bi bila danes izrednega pomena za obnovo slovenskega obrtništva, ne bi ZVU, ki sicer troši milijone za razne kredite, stala niti beliča. Dovolj bi bilo, da razveljavijo ukaz bivših fašističnih oblastev.

Razvoj obrtništva v Sloveniji

Na konferenci okrajnih poverjenikov za lokalno industrijo in obrt ter predsednikov okrajnih obrtnih in ljubljani je predsednik Komiteja za lokalno industrijo in obrt g. Tomo Brejc navedel nekaj zanimivih podatkov o razvoju obrtništva v Sloveniji. V l. 1950 je bilo ustanovljenih 1.335 in opuščeni 799 obrtnih obratov. V državnem sektorju je bil dosežen prirastek za 209, v združenem za 78 v zasebnem za 223 in pri podjetjih družbenih organizacij za 26 obrtnih obratov. L. 1949 je bilo v Sloveniji 15.842 obrtnih obratov, medtem ko je lansko leto število obrtnih obratov naraslo na 16.708. Predvojno število se ni bilo doseglo. Do vključno novembra 1950 je bilo v Sloveniji zaposlenih v obrti 46.317 oseb kar pomeni 97% števila iz l. 1939. Po strokah je bil v l. 1950 dosežen največji prirastek v živilski stroki (92), v mizarski (82), čevljarški (56), slašičarski (23), kolarski (24), krojaški (17), pleskarski (17) in mehanični stroki (14).

TISKARSKI PAPIR JE STAL PRED LETOM 96 LIR KG, DANES STANE 140 LIR. «GOSPODARSTVO» STANE SE VEDNO SAMO 20 LIR. KLJUB TEMU SE NISI PORAVNAL NAROCNINE!

Jugoslovanska linijska plovba v letu 1951

Jugoslovanska linijska plovba (Jugoslavenska linijska plovidba), ki ima sedež na Reki in vzdržuje čezmorske stalne proge, ni več podrejena Generalni direkciji trgovinske mornarice, temveč neposredno Ministrstvu za pomorstvo FLRJ.

Družba ima 42 ladij s skupno tonazlo 179.646 brt. Na račun Jugoslovanske linijske plovidbe je v gradnji še 7 velikih čezoceanskih ladij, ki bodo imele skupno 40.000 ton nosilnosti, in sicer »Siove-nija« (ze dovršena) in »Crna Gorac« v Holandiji, 4 ladje tipa »Lochia« v ladjedelnici »3. maja« na Reki in 1 »Vojvodina« v ladjedelnici »Viecko Krsulovici« v Splitu. Prva izmed ladij, ki bodo do gradnje na Reki, se bo imenovala »Snež-nika«.

S tehničnega vidika se delijo ladje takole: 1 ladja je na parni turbinski pogon (»Hrvatska«) ter služi prevozu potnikov in tovara, 14 je mešanih (za potnike in tovor), 3 ladje na nafto, 11 je motornih ladij, medtem ko so ostale ladje je tovarne, in sicer na paro.

Po novem voznem redu za prvo polletje 1951 vzdržuje družba 6 stalnih prog, in sicer:

I. Jadran—Severna Evropa (vsakih 15 dni), med naslednjimi lukami: Reka, Trst (po potrebi), Alžir, Oran, Casablanca (po potrebi), London, Hamburg, Rotterdam, Anvers, London, Trst (po potrebi), Reka.

II. Jadran—Bližnji vzhod, vsak teden med naslednjimi lukami: Reka, Trst, Dubrovnik (po potrebi), Latakia, Bejrut, Aleksandrija, Port Said, Benetke, Trst, Reka.

III. Jadran, Grčija, Turčija, vsak mesec, med naslednjimi pristanišči: Reka, Dubrovnik, Patras, Izmir (Smirna), Carigrad, Izmir, Pirej, Patras, Benetke, Trst, Reka.

IV. Jadran, Grčija, Izrael, vsakih 15 dni, med naslednjimi lukami: Reka, Dubrovnik, Kandija (Kreta) (po potrebi), Hajfa, Tel Aviv (po potrebi), Limassol, Famagusta (po potrebi), Iskenderun, Mersin, Pirej, Patras, Benetke, Trst, Reka.

V. Jadran—ZDA, vsakih 20 dni, med naslednjimi lukami: Reka, Bona (po potrebi), Collo (po potrebi), Djidjelli, Gibraltar, Casablanca, New York, Philadelphia, New York, Trst, Reka.

VI. Jadran—Južna Amerika, vsaka dva meseca, med naslednjimi lukami: Reka, Sibenik, Split, Dubrovnik, Alžir (po potrebi), Gibraltar, Dakar, Buencs Aires.

Nova motorna ladja »Slovenija«, ki so jo zgradili v Amsterdamu, je na poskusnih vožnjah dosegla brzino 17,3 morske milje na uro. Za povečanje nove ladje je določen Franc Topolšek. Po prevzemu bo ladja odplula v Anvers, kjer bo vkrcala tovar in odplula na svoje prvo potovanje v Severno Ameriko. Iz ZDA pripelje sredi marca živila v Jugoslavijo. Ladja obsega 6600 brt.

Jugoslavija na tujih sejmih

Jugoslavija se je v zadnjih letih udeležila 14 mednarodnih velesejmov v 10 državah, in sicer v ZDA, Zah. Nemčiji, Italiji, Belgiji, Turčiji, Franciji, Avstriji, Kanadi, Švedski in v Trstu. Posamezna podjetja so sodelovala še na 7 mednarodnih sejmih, in »Slovenija vino« v Londonu, »Ekspost drvo« v Manchesteru, »Jugoriba« in »Vajdaeksport« v Parizu. Jugoslavija bo letos razstavljala na 8 mednarodnih sejmih. Poleg tega bodo posamezna podjetja razstavljala n. pr. na vinskih razstavi v Londonu, druga v Celovcu, Graacu in menau tudi v Karačiju v Pakistanu.

Na velesejmu v Milanu bo Jugoslavija letos razstavila 400 kv. m.

NA TRZASKEM SEJMU

Zvedeli smo iz zanesljivega vira, da se Jugoslavija letos ne bo udeležila tržaskega velesejma s skupno razstavo v ločenih prostorih, temveč vodo po vsej verjetnosti razstavi same posamezne tvrdke. Poročilo drugih listov (»Giornale di Trieste«), av bo Jugoslavija razstavila 600—800 kv. m prostora, ni točno.

POPIS GOSPODARSKIH PODJETIJ V JUGOSLAVIJI

V času med 16. in 25. januarjem so v Jugoslaviji izvršili popis kmetijskih gospodarstev. Popisovalci so nabirali podatke o sestavi kmetijskih površin, njihovem izkoriščanju elektricne energije, številu članov gospodarstva, kakor tudi o njihovih stanovanjskih razmerah ter o navedenih površinah za živino ropisanih je bilo 2,8 milijona gospodarstev, popis l. 1949 je zabil 3.000 ljudi, letos se večje število.

Izvoz jugoslovanskih kemičnih proizvodov v Sirijo. Beograjska tvrdka »Atempro« je razprostrla široko mrežo trgovinskih odnosov z Bližnjim vzhodom, s Turčijo, Izraelom, Egiptom in Sirijo. V zadnjem času je posebno razvija svoje zveze s Sirijo, kamor izvažajo jugoslovanske kemične proizvode. V Sirijo je doslej prodala 185 ton raznih vrst sode.

V Novi Gorici so doslej investirali pol milijarde dinarjev. V stanovanjskih hišah je naseljenih okoli 400 ljudi. Za dela v l. 1951 so predvideli okrog 50 milijonov dinarjev. Letos bodo pričeli graditi tudi gimnazijo.

Volfram v Jugoslaviji. V rudniku »Zečelnik«, kjer pridobivajo manjše količine zlata so jugoslovanski raziskovalci ugotovili, da zlate žile vsebujejo tudi volframovo rudo šelit. Po dosedanjim uspešnih sodbo, da bodo odkrili še več ležišč volframa.

Mehanizacija reške luke

»Srbija«, ki je pripeljala na Reko iz ZDA 3000 ton masti in 550 ton fižola, je prispela z velikim tovorom raznih naprav za mehanizacijo reške luke. Gre za prekladalne in prevorne naprave. Drugi del teh naprav pripelje iz ZDA parnik »Biočovo«. Najvažnejši stroji so tako imenovani pnevmatični refurjerji in redlerji SRT, ki omogočajo hitro prekladanje žita v razsutem stanju. Iz Amerike je prispelo tudi 14 novih traktorjev za olajšanje notranjega prometa v jugoslovanskih lukah.

Za dovažanje lesa do ladij bo prejel sušaški del luke 10 traktorjev in 40 prikolice. V zadnjem času so izročili Reki tudi tri žerjave na avtomobilih za razkladanje tovorov z železniških vozov.

DOVOZ ZIVIL

Računajo, da bodo jugoslovanske ladje pripeljele na Reko v prvih treh mesecih tega leta 110.000 ton živil. Živila prevaja 13 jugoslovanskih ladij. Do konca februarja se bo poleg tega število tujih ladij, ki bodo pripeljele živila, dvignilo na 13.

DENAR

Valute na prostih trgih

	19. jan.	22. jan.	Razl. v %	
Frank:	Curih	1,00	1,115	
	Bruselj	13,275	13,60	+ 2,24
Dolar:	Pariz	388,00	389,00	Nulle
	Curih	4,29	4,29	Nulle
Funt:	Pariz	940,00	950,00	+ 1,06
	Curih	10,50	10,50	Nulle
Frank švic.:	Pariz	9150,00	9200,00	+ 0,54
	Bruselj	1210,00	1220,00	+ 0,82
Frank belg.:	Pariz	730,00	732,50	+ 0,34
	Curih	8,35	8,30	- 0,59
Macka:	Curih	75,00	73,50	- 2,00

Tečaj za 100 enot, razen tečajev d. larja in funta šterlinga, ki ustrezajo enoti.

Dolar napram zlatu

V času splošnega loda za zlato, ki ga je povzročila mednarodna politična in gospodarska napetost, je zlato skočilo na črni borzi (prostem trgu) celo na 45 dolarjev za unco (nekaj nad 31 gramov). Uradno razmerje med dolarjem in zlatom se kljub temu ni premaknilo (35 dolarjev za unco). Ta uradni tečaj je v veljavi že od l. 1934 in danes ni niti najmanjšega znamenja, da bi vlada ZDA mislila na povisjanje cene zlata. Predsednik Truman je izjavil, da je za ameriško vlado prav tako važna obramba pred napadom tako proti inflaciji. Da je mislil resno, naj nam bo poleg drugih ukrepov ameriške vlade v dokaz okolnost, da bo urad za nadzorstvo cen namestil 50-60.000 uradnikov in drugih namestencev.

Tečaj 35 dolarjev za unco ni samo na papirju. Ameriške zvezne (emisijske) banke dejansko prodajajo zlato tujim državam po tem tečaju. Na svetovnih borzah ni danes nikakšna novost več, da je Francoska banka (Banque de France) v času najhušega navala na zlato kupovala pri ameriških zveznih bankah zlato po 35 dolarjev. Ali je resnična vest, da je potem to zlato prodajala po 42 dolarjev za unco, je drugo vprašanje.

Gospodarstveniki mednarodnega slovesa so mnenja, da ni pričakovati, da bi ameriška vlada znižala vrednost dolarja nasproti zlatu. Ko se je leta 1934 odločila za povisjanje cene zlata od 20,67 na 35 dolarjev za unco, je vladalo v ameriškem gospodarstvu mrtilvo. Danes je gospodarski razvoj v ZDA še vedno v polnem razmahu in vse kaže, da bodo ZDA prenesle težko breme oboroževanja kljub vsem gospodarskim potresom. Vloge tujecev v dolarjih v ameriških bankah znašajo 8 milijard dolarjev.

Manj dinarjev v obtoku

L. 1948 se je denarni obtok v Jugoslaviji povečal za 9,9 milijarde din, medtem ko je naslednjega leta narasel za 4,9 milijarde. L. 1949 se je obtok dinarskih bankovcev torej manj povečal kakor v prejšnjem letu. Leto 1950 je prineslo prvič zmanjšanje obtoka, in sicer za 3 milijarde, tako da je ostalo v obtoku še okoli 41 milijard dinarjev. Proračun za leto 1951 predvideva nadaljnje zmanjšanje denarnega obtoka, in sicer za 2,5 milijarde ter povečanje proračunskega rezervnega sklada za 40%. Denarni obtok se niha vzporedno z akcijo za znižanje cen. Ze samo krenje denarnega obtoka mora povzročiti znižanje cen, ker imajo kupci čedalje manj denarja na razpolago za nakup blaga. Z druge strani stremi vsa gospodarska politika, ki se zrcali v petletnem načrtu, za pospešitvijo proizvodnje. Povečana proizvodnja dovede na trg večje količine blaga, se pravi, poveča ponudbo; povečana ponudba ima logično za posledico znižanje cen.

NEMSKA MARKA V CURIHU

Dne 23. januarja je notirala nemška marka na svobodnem trgu v Curihu 73 švic. frankov za 100 DM, konec tedna poprej 74 in v začetku decembra 1950 80 fl. Po dolgem času je marka zopet oslabela, kar pripisujejo izvedenci povisjanju davkov v Nemčiji.

Kdo bo pogasil ŽEJO PO PETROLEJU?

»Baltimore Sun« razpravlja o pomanjkanju petroleja v Sovjetski zvezi in spravlja tu vprašanje v zvezo z nevarnostjo, da ne bi po dogodkih na Koreji izbruhnilo novo žarišče mednarodnih spopadov. List piše: »Številne dobro obveščene osebnosti, med njimi tudi bivši podnačelnik pomorske obveščevalne službe, so pred kratkim opozorile na sovjetsko pomanjkanje petroleja in so označile to slabost kot enega izmed glavnih vzrokov, ki utegne privedi sovjetje do vojne z Zahodom. Vendar večina strokovnjakov ne predvideva prav te neposredne možnosti; pač pa ta slabost vedno bolj silil Sovjetsko zvezo, da si išče to pogonsko sredstvo izven svojih meja.

Petrolejski strokovnjaki pravijo, da črpa trenutno Sovjetska zveza le 8% svetovne proizvodnje petroleja in ima le 25% ocenjenih svetovnih zalog petroleja na svojem področju. Pri svetovnem nadzorstvu nad petrolejem vodijo Združene države z 68 odstotki vseh petrolejskih zalog, Sovjetska zveza pa je komaj na drugem mestu z 12 odst.

Vendar po podarjajo petrolejski strokovnjaki, da je sovjetska petrolejska proizvodnja zelo naglo napredovala od skromne povojne proizvodnje, ki je bila močno prizadeta zaradi poškodovanih petrolejskih ležišč in uničenec opreme med vojno. Sedanja proizvodnja po njihovih izjavah bolj zadostja potrošnji kot kdaj kolj poprej.

V skladu s Stalinovo povojno politiko industrijske decentralizacije in kopičenja zalog surovin je Sovjetska zveza dosegla znaten napredek pri vršanju in pridobivanju petroleja iz premoga ter skriljavca. Dolgoletno prvenstvo starih petrolejskih ležišč v Bakuju je prenehalo s vrtnanjem novih bogatih petrolejskih vrelcev na področju Emba med Volgo in Uralom. Neznane količine petroleja pa črpa iz drugih petrolejskih polj v srednji Aziji, na polotoku Pecori in na otoku Sahalinu.

Sovjete žejja po petroleju iz jasnih razlogov. ZSSR vzdržuje največjo mehanizirano suhozemsko silo in največje podmorniško brodogradnjo na svetu. Takšna oprema zahteva strohatne zaloge goriva. Tudi žračni prevozi, ki jih v Sovjetski zvezi uporabljajo na veliko, da premagujejo ogromne daljave v deželi, ki ima slabe ceste in malo železnice, požrejo ogromne količine goriva. Prav tako ga potrošijo mnogi mehani zirane kmetije in na široko raztresene industrije.

Sovjeti morajo za sedaj zalagati z znatnimi količinami petroleja kitajske komuniste in severne Korejce v boju proti oboroženim silam Združenih narodov. Če bi prišlo poleg tega še do mehaniziranega spopada v Evropi, bi bila sovjetska diplomacija prisiljena seči po milijonih ton tega dragocenega goriva, ki ga hrani Srednji Vzhod.

Omeniti je treba še, da bi močna borba za neodvisnost v Azerbejdžanu, ki so jo podpirali sovjeti, prav gotovo uspešla, če ne bi posegle vme angleške čete. To je bilo leta 1945. Azerbejdžan je namreč bogata petrolejska pokrajina, ki je deloma v Iranu, deloma pa v Sovjetski zvezi. Toda v razdeljenem Azerbejdžanu tu nevarnost nove Koreje. Ta slabotna dežela z bogatimi petrolejskimi ležišči je prvič klj sovjetske totalne diplomacije, zaključuje »Baltimore Sun«.

CISCENJE V SOVJETSKIH PROIZVODNIH ZADRUGAH

Ministrski svet ZSSR je ustanovil Osrednji svet industrijskih zadrug, ki naj bi izvedel preobrazbo tega združnega področja. Za predsednika Osrednjega sveta je bil postavljen A. Peir šev. Na temu industrijskih zadrug je doslej stala Glavna uprava proizvodnih in potrošnih zadrug, ki pa se ni obnesla. Poročilo moskovske »Pravde« o tej izpremembi vse:

buje komentar, iz katerega se da posneti, da je dosedanje vodstvo proizvodnih zadrug v bistvu odpovedalo, da je vladalo preveč avtoritativno in da niso imeli sami člani zadruge nikakšnega vpliva na njegovo delo. Zadruge so proizvajale potrošno blago, ki ni bilo na višini po svoji kakovosti; sicer je količina proizvedenega blaga presegla predvojno. Zadruge niso dovolj izkoristale strojev, ki so se za-

SOCIALIZACIJA POLJSKE

Po prvotnem gospodarskem načrtu poljske vlade naj bi poleg državnih velikih podjetij obstajale trgovske in pro. izvodne zadruge, medtem ko bi ostali proizvodnja in trgovina na drobno v zasebnih rokah.

Začetek leta 1948 je prinesel v tej politiki prelom. Po novem načrtu, ki ga je izdelal minister za gospodarstvo Hilarij Minc, so se morale zadruge podrediti državnemu gospodarstvu, medtem ko orehaja proizvodnja in trgovina na drobno postopno pod zadržno vodstvo. Predsednik poljske republike Bierut je objavil v moskovski reviji »Boljševike« pregled o razvoju poljskega gospodarstva, odkar se je leta 1946 pričela socializacija. Tečaj so podčrvali velike in srednje tovarne in tako socializirali proizvodnjo in del obrti do 83%. Do konca leta 1949 je socializacija zadelja 90% vse proizvodnje. Do leta 1955 bo podržavljene na tem sektorju doseglo 99%. En odstotek proizvodnje bo ostal malim obrtnikom. V veltrogovini ni več zasebnih podjetij, v trgovini na drobno je podržavljene doseglo 70%.

Delež državnih imetij v celotni kmetijski proizvodnji po vzorcu predsednika Bieruta dosegel v l. 1949 6,5%, delež proizvodnje iz državnih ekonomij, ki prihaja na trg, pa 8%. Po zaključku 6-letnega načrta bo ta delež državnih ekonomij podvojen, toda še vedno bo 92% celotne kmetijske proizvodnje ostalo v rokah zasebnih kmetov. Danes je na Poljskem 3,5 milijona kmetijskih gospodarstev. Med temi je okoli 2 milijona malih kmetov, ki imajo manj kakor 5 hektarjev zemlje. Računajo, da je okoli 300 tisoč premožnih kmetov; ostali so srednji kmetje, ki imajo nad 5 hektarjev zemlje in jo sami obdelujejo brez delavske pomoči. Po Bierutovih podatkih doseže proizvodnja bogatejših kmetov 26% vseh kmetijskih pridelkov.

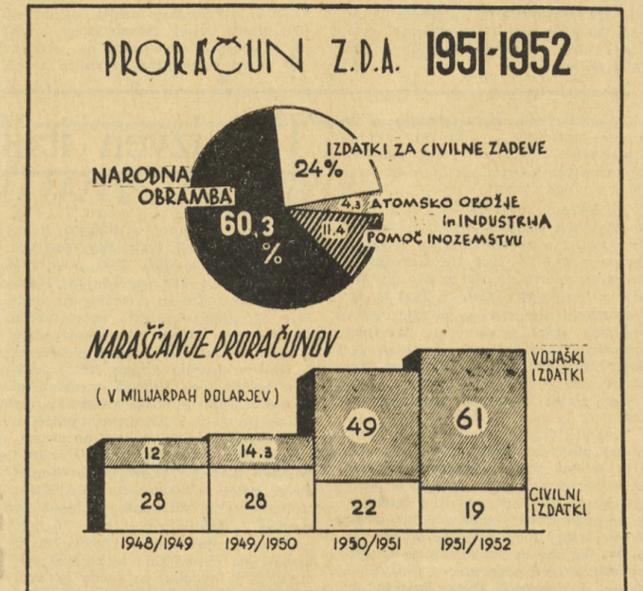
Na Poljskem je danes, kakor navaja Bierut, 2000 delovnih kmeijskih zadrug. Pisec podarja, da se vrši prisopanje k zadrugam prostovoljno. Glede zadrug denarne preobrazbe piše Bierut, da je pospešila socializacijo in pripomogla k razlastitvi kapitalističnih elementov.

Zunanja trgovina ČSR

Predsednik ČSR Klement Gottwald je izjavil, da izkazuje češkoslovaška zunanja trgovina v letu 1950 4 milijone Kč prebitka. Narasla je izmenjava z ZSSR in ostalimi »miroljubnimi« državami (so. vjetskimi zaveznicami). V letu 1949 je ta izmenjava preda avljala 43% zunanje trgovine, lansko leto pa je narasla na 55%. Dne 5. novembra je ČSR podpisala sporaz. m glede trgovinske izmenjave z ZSSR za razdobje 1951-55. ČSR je izpolnila vse trgovinske obveze nasproti ZSSR, vendar je pripravljena trgovati tudi z zahodnimi državami, toda pod pogojem, da ne bo nikakršne diskriminacije (razlikovanja).

Premoga so na Češkoslovaškem izkopali leta 1950 po uradnih podatkih 45.962.449 ton, t. j. 2.392.241 ton več kakor lansko leto.

Blagovni promet v Bazlu na Renu je v l. 1950 dosegel 3,5 milijona ton (prejšnje leto 2,25 milijona ton). Tako velikega prometa doslej Bazel še ni videl. Vodne razmere so bile zelo ugodne; v decembru je znašal promet 335.000 ton.

Predsednik Truman je predložil Kongresu (američskemu parlamentu), ki sestoji iz predstavnškega doma in senata) proračun za finančno leto od 1. julija 1951 do 30. junija 1952. Proračun predvideva 71,6 milijarde dol. izdatkov, vendar je mogoče izdatke v primeru potrebe povečati na 94 milijard dolarjev.

Ogromnega denarja pojde za oboroževanje in za obrambo doma in na tujem: kar 76% vsega proračuna (60,3% za domače vojaške izdatke, 11,4% za vojaško pomoč inozemstvu in 4,3% za atomsko raziskovanje). Na črteže je označeno razmerje med vojaškimi in civilnimi izdatki v posameznih letih.

Nemški konzulati v inozemstvu

Visoki komisarji zahodnih sil so z ukazom 26. januarja 1950 dovolili Nemčiji ustanovitev konzulatov v Angliji, Franciji in v ZDA. Pozneje je Nemčija svojo konzularno mrežo razširila, tako da ima danes svoje predstavništve tudi v Ams erdamu, Atenah, Bruslju, Carigradu, Kopenhagenu in Rimu. Pripravlja se tudi ustanovitev konzulata v Jugoslaviji. Le. tošnji nemški proračun predvideva ustanovitve nadaljnjih 30 konzulatov. Kasneje se bo število konzulatov povečalo za novih 40. Tekoči proračun predvideva 1180 uradniških mest v nemški zunanji službi. Leta 1939 je bilo v nemški zunanji službi 2480 uradnikov. Zaradi prijerne omenjamo, da je angleško poslanstvo v Parizu ob koncu zadnje vojne imelo 600 namestencev, ameriški posl. nistvi v Parizu in Londonu pa vsako po 400 namestencev. Danes dela na nemškem generalnem konzulatu v Parizu 46 namestencev.

Vrhunsko sladkorno letino so imeli letos v Zahodni Nemčiji, kjer so pridelali 7.059.000 ton sladkorne repe. Iz tega bodo napravili 880.000 ton sladkorja. Ker še ni podatkov o proizvodnji nekaterih tovarn, računajo, da bo proizvodnja dosegla 900.000 ton.

Ali se tržaski obrtniki zavedajo?

Poročilo predsednika Obrtniškega združenja (Associazione degli artigiani) g. Cristiani na zadnjem obnem zboru (14. jun.) je značilno zlasti kot znamenje politične orientacije vodstva te obrtniške organizacije. Tu vprašanje je važno, ker si velika večina tržaskih obrtnikov ni svesta, da dela vodstvo na them za priključitev Trsta k Italiji. Ni dvoma, da je ogromna večina tržaskih obrtnikov proti takšni rešitvi tržaskega vprašanja, ker se dobro zaveda, da bi priključitev Trsta pomenila gospodarsko izenačenje z italijanskimi obrtniki, se pravi, izenačenje navzdol. Vsakdena življenje je polno dokazov, kako ubija tržasko obrtništvo konkurenca iz Italije. To dobro vedo zlasti mizarji, ključavničarji, mehaniki in zidarji.

Predsednik Cristiani je podaril, da si je vodstvo prizadevalo, da bi se na Trst raztegnili vsi zakoni, sli si želijo nacionalno obrtništvo (artigianato nazionale, t. j. italijansko obrtništvo). Pohvalil se je dalje, kako je odbor Obrtniškega združenja sodeloval pri izdelavi zakonskega osmuka glede obrtniških vavencev, ki je bil predložen nacionalnemu

Spekulacija ni vsega kriva

«Prora» in drugi listi na isti politični liniji se razburjajo zaradi navala na trgovine z jestvinami in drugimi potrebščinami, češ da s tem uganja nepotrebna panika. «Prora» pripisuje porazitve goli spekulaciji in zahteva od ZVU stroge ukrepe proti umetnemu navajanju cen.

Gotovo ni naš namen, da bi branili spekulante. Resnici na ljubo pa moramo pribiti dejstva. Naiven je poskus omenjenih listov, da bi javnost prepričali, da je dviganje cen samo posledica spekulacije in da bi se dalo zavreči z upravnimi ukrepi, kakor je n. pr. napovedani odbor za cene (Comitato prezzi), o katerem je govoril tržaški župan na občinski seji.

Poleg razlogov, ki so v zvezi s svetovnim političnim in gospodarskim razvojem in na katere ne more vplivati niti najbolj prebrisan spekulanti, je vmes tudi valutno prilagojevanje lire, o katerem precej odkrito pišejo tudi italijanski gospodarski listi (glej n. pr. «Il Globo»). Ti ugotavljajo, da se je to prilagojevanje začelo je po Trumanovem govoru 16. decembra. Zeprej je bilo v Italiji mnogo gospodarskih mnenj, da vlada samo s silo drži liro tako visoko, da je bil torej prejšnji tečaj lire umeten. Posredno je tudi načelnik ECA v Italiji Dayton izrazil to mnenje, ko je zahteval bolj pogumno investicijsko politiko od italijanske vlade in je grajal prosto kopicenje zlata in diuarskih rezerv za obrambo lire. Nastopil je čas, ko se je lira morala prilagoditi dejanskemu položaju.

Skok cen v Trstu in Italiji ni torej nastopil samo kot posledica mednarodnega razvoja, temveč deloma tudi zaradi tega prilagojevanja lire nazvali.

Zaradi objektivnega ocenjevanja zadnjih pojavov navajamo nize podatke o skoku cen na italijanskem trgu, od katerega je odvisen tržaški trg, odkar je ZVU sklenila znane rimske gospodarske sporazume. Ni dvoma, da bi vprašanje preskrbe Trsta s potrebščinami po nižjih cenah bilo neprimerno lažje, ko bi bila ZVU ohranila proste roke in ne bi bila povezala tržaškega gospodarstva z italijanskim. Z neposrednim nakupom najosnovnejših živil in drugih potrebščin na tujih trgih bi ne bilo težko rešiti tega vprašanja. Prav s te strani bi se bilo treba lotiti problema!

Končno naj se ugotovimo, da so cene industrijskih izdelkov v Italiji od avgusta do decembra 1950 napredovale za 14%. (Glej podatke Združenja lombarijskih industrijev «Assolombarda», po katerih je kazalec industrijskih cen napredoval od 53,04 v avgustu na 60,97 v novembru, ako se vzame podlaga leto 1938 = 1).

POVPREČNE CENE NA ITALIJANSKEM TRGU

Proizvodi	25. VI. 1950	20. I. 1951
Pšenica	7000-7600	7700-8500
Koruzna	5500-5800	6500-7500
Voli (živa teža)	210-250	220-270
Teleta	320-400	400-500
Praščiči	300-330	380-420
Seno	1200-1600	1700-2000
Maslo	520-600	720-800
Vino (hl/stop.)	280-300	320-330
Orehj (neolušč.)	160-165	225-235

L. B.

Naval na Unro

Pod vtisom vesti o skakanju cen bombažu in volni so Tržačani navallili blaga bolj preprosti in ni izbira veltina zadnje ostanke tkanin, ki jih je dala že davno v razprodajo UNRRA po nižjih cenah. Ker so vzorci tega ka, je blago zaostalo v trgovinah. Najdražje možko blago je bilo po 2.500 lir. Mnogi Tržačani se so zdaj celo zadovoljili, da bi si pravočasno nabavili Unrino blago. Trgovci so razširili vest, da se bo akcija z Unrinim blagom zaključila, ko bo blago poslo. Kako bo na STOju v tem pogledu nam ni znano. Iz Italije pa poročajo, da je vlada spravila na trg prav te dni velike množine tkanin iz zalog Unre, da bi zadrževala skakanje cen drugih tkanin; v prodajo nameravajo spraviti tudi Unrino perilo.

Nakupovalna mrzlica v Trstu

Po skoku cen na svetovnih trgih in na italijanskem trgu, od katerega je danes odvisen tržaški, je pred nekaj tedni prodaja nakupovalna mrzlica tudi v Trstu.

Glede tkanin so se kupci vrgli najbolj na bombazevine in potem na perilo sploh. Milo so začeli nakupovati kap v zaboljih, to je pa seveda zelo vplivalo na ceno. Medtem ko se je rumeno milo prodajalo pred nastopom nakupovalne mrzlice v nadrobni prodaji po 190 lir/kg, ga danes prodaja Polizerjeva tovarna že po 302 liri na debelo! Ta podražitev je posledica nezasičenosti podražiteljevoja od 80 do 320 lir za kg, ker je loj glavna sestavina mila. Vse to velja tudi seveda za zeleno milo, ki se je prodajalo poprej po 180, danes pa po 300 lir/kg.

Razen podražitelje najrazličnejših jestvin se je zelo podražil tudi ovojni papir, ki ga rabijo jestvinčarji in drugi trgovci. Podražitelje papirja spravljajo nekateri v zvezi z velikimi nakupi evropske celuloze s strani ZD. Debel ovojni papir je narastel od 180 na 320 lir/kg, tenek švedski od 280 na 440, nepremočljiv italijanski od 190 na 330, inozemski od 230 na 420. Med jestvinami je oljvno olje napredovalo od 440 kar na 600 lir za liter. Slanina od približno iste cene na 620; močno so se podražile tudi vse vrste sira itd.

Pred dobrim tednom je nakupovalna mrzlica popolnoma prenehala, vsaj pri nas v Trstu, povisane cene pa so ostale. Po teh bomo morali še nadalje kupovati, kar pomeni, da so postale plače in mede zopet prenizke in da smo na pragu novih borb za povisjanje mezd in plač.

JESTVINE V TRZASKI PRODAJI NA DROBNO

Semensko olje (v lirah za kg, liter ali komad) 490, oljvno olje 600, mast 455, slanina 620, prekajana slanina 650, prekajena trebusna slanina (panceta) 700; grnjak S. Daniele, surova 2200, kušana «Pragat» 1600, »ogrska» salama 1600, »lurska» 1600; mortadela ekstra 900, praščičja 800, mešana z govedino 630; riž 105, jecmen 130, pšenični zdrob 190, te-

Reorganizacija avstrijskih železnic

Poslovni dohodki avstrijskih zveznih železnic so v državnem proračunu za leto 1951 predvideni v znesku 2351 milijonov šilingov, kar pomeni za celih 300 milijonov več kot za preteklo leto. Od tega zneska odpade na osebni promet 565 milijonov (1950: 497), na blagovni promet 1681 mil. (1950: 1462) in na drugovrstne dohodke (najemina za razne železniške objekte itd.) 104 mil. šilingov (1950: 13). Dočim predvidevajo za osebni promet v letu 1950 večje dohodke kot v proračunu, računajo, da bodo v blagovnem prometu manjše. Poslovni izdatki so postavljeni v proračunu za leto 1951 na znesek 2850 milijonov proti 2320 milijonov minuloga leta. Na tej podlagi predvidevajo za leto 1951 poslovno izužbo v znesku 498 mil. šilingov nasproti 268 mil. iz proračuna za leto 1950.

ODLASANJE UPRAVNE REFORME

Avstrijski finančni minister je izjavil v svojem poročilu, da je za zboljšanje zveznega finančnega položaja nujno potrebno izkoristiti vse možnosti za znižanje državnih stroškov in za zvišanje dohodkov. Po njegovih izjavah bo treba dobro preudariti, ali naj se krijejo izgube raznih obratov s pomočjo naknadnega pritiska davčnega vijaka, ali pa naj se ubere rajši »dozvedno bolj zdrava gospodarska pot« krija stroškov s tarifami, ki naj omogočajo celo kakšne davčne olajšave.

To vprašanje je odvisno sedaj od stališča, ki ga bo zavzel v tem pogledu avstrijski državni svet, ki bo proučil tudi kako je mogoče vzporediti naloge železnic z gospodarskimi potrebami državnega ustroja. Ta svet soglašja v želji, naj bi se izvedla upravna reforma pri železnih kot posoj za saniranje njikovega finančnega stanja.

Prometni minister Waldbrunner je ob prevzemu ministrstva izjavil v svojem programskem govoru, da smatra za najnujnejšo nalogo obnovo notranje organizacije svojega ministrstva. Od tedaj pa je preteklo skoraj leto dni in v tem pogledu ni zaznamovati nobenega napredka. Tudi je bil zadevno sestavljen »odbor šestih« iz poslancev zbornice, ki naj ministru pomaga predvsem pri reševanju personalnih zadev. Sicer pa ta odbor nima kompetence kake zakonodajne komisije in je tudi zaradi tega najavljena upravna reforma izostala. Pomankanje sodobne uprave pa se je izkazalo za zelo škodljivo, tako v zadevi personalnega gospodarstva, kakor pri tarifni politiki, in je torej skrivno finančnega stanja avstrijskih zveznih železnic.

Opozorilo naročnikom

Prosimo vse naročnike, da poravnajo redno zaostalo naročnino in po možnosti tudi naročnino za leto 1951.

Naročnike v Jugoslaviji obveščamo, da morajo poravnati naročnino za leto 1951 za 6 ali vsaj 3 mesece vnaprej, nakaznice do 31. januarja t. l. Naročnina za Jugoslavijo znaša letno din 225, polletno din 130, četrtletno din 70. Naročnino naj vplačajo po občinski rolozihi na tekoči račun pri komunalni banki — ADIT — 6-1-90332.7 Ljubljana. Vsem naročnikom, ki ne bodo poravnali naročnino do navedenega roka, bo list usavljen brez predhodnega obvestila.

Naročniki na STO-ju in v Italiji naj poravnajo zaostalo naročnino v višini, ki je navedena v priloženih posnih položnicah. Naročnina za STO in Italijo znaša letno 400 lir, polletno 200 lir. Tekoči račun »Gospodarstvo« 11-7084. Trst. Člane »Slovenskega gospodarskega združenja« obveščamo, da bo naročnina za »Gospodarstvo« pobiral inkasanti SGZ. Uprava

sienine 170, pšenična moka 80%, 80 lir, koruzna moka 94, rižol 200, holandski grah 180;

biškot 280, surovo maslo 1150, sir gorgonzola 800, furlanski 700, ovičji 1100, parmezan 1.1948.1200, »ementale« 900; jajca debela 35, srednja 31;

sladkor v zdrobu 288; kava Santos ekstra 1450, Costarica 1650, San Domingo 1550, prazena I.a 1750, eksra 2000, superior 2200, kakao holandski 22-24% 1400; frank 1/10 52 za ovoj, 1/5 95; mar. melada mešana 240, marelična 350; paradiznikova konserva dvojnja 260, pinjole 900, sultanina 380, oluščeni mandlji 600, orehi Sorrento 360, oluščeni lesniki 890, bosanske slive 400; — milo rumeno, čisteno 320, zeleno 300 lir; — čebula 44, česen 150, kislje zelje 78, krompir 448, mandarine 88, pomaranče 60-160, jabolka 40-120 lir za kg.

V zaključnem razmotrivanju o tržaškem prometu v letu 1913 naj se dotaknemo predvsem vloge prometa iz tržaškega zaledja, da bi jo primerjali z vlogo Italije.

Po količini zavzema les s 16% prvomesto med raznimi artikli v tržaški trgovini. Les so dovažali po železnici in po cestah iz Slovenije, Koroske in iz svetovno znanih slavonških gozdov. Poleg lesa so prihajale v Trst iz neposrednega slovenskega zaledja velike količine železa, marmozita, celuloze, papirja itd. Iz bolj oddaljenih predelov, kakor iz Češkoslovaške in Avstrije, so dovažali v Trst sladkor, hmelj, steklo, stroje, tkanine, predvno itd.

Trst je bil vsekar izven italijanskega gospodarskega sestava. Za Italijo je bil tržaški blagovni promet skoro brezpomemben. Italija je sicer izvažala v Trst svoje tipične pridelke, kakor pomaranče in limone ter drugo južno sadje, toda z druge strani sta n. pr. šla les in drugo gorivo iz slovenskih krajev naravnost v Italijo, ne da bi se dotaknili Trsta. Pridelki iz južne Italije, namenjeni v Nemčijo n. pr. niso šli čez Trst. V starih časih je Italija bolj uporabljala Trst za svojo trgovino. Tedaj so nekatere apeniške države imele s Trstom živahnejši promet kakor kasneje vsa Italija. Vzporedno z razvojem tehnike je nazadovaj tudi delež Italije v tržaškem prometu.

Bolj se je v Trstu uveljavljala ita-

MOCAN UPRAVNI ODBOR

Sedanja organizacija avstrijskih železnic se oslanja na »oblastno prehodni zakon« od 2. julija 1945, v katerem je že predvidena preosnova železniške uprave v samostojno gospodarsko telo. Dosedanja uprava je torej treba smatrati za začasno. Pri novi zakonski ureditvi bi morale avstrijske železnice vzeti za vzgled zakone, ki urejujejo švicarske ter nemške zvezne železnice, posebno pa še glede na to, da so avstrijske železnice v najtesnejši povezavi z železnicami Svice in Nemčije. Za zelo umestno smatrajo ureditev v okviru zakona samostojne uprave za »Avstrijske zvezne železnice«. Državna oblast naj omeji svoj vpliv na obratovanje železnic le na okvir, v kolikor naj te služijo državni gospodarski politiki v prometu. Predvsem bi bilo potrebno izoblikovati ustrežajoči notranji ustroj uprave. Za to naj bi se postavil osebni upravni odbor, ki bi bil sestavljen iz predstavnikov vseh gospodarskih pa-

Novo železnice v Jugoslaviji

Dne 1. aprila bodo začeli graditi tretjo mladinsko progno od Doboja, ki je na glavni sarajevski progno od Banja Luke, ki je že povezava, na z glavnim železniškim omrežjem z normalno progno. Na novi progno bo delalo 80.000 članov mladinskih organizacij, in sicer iz Srbije 35.000, iz Hrvaške 20.500, iz Bosne in Hercegovine 14.580, iz Makedonije 4800, iz Slovenije 3500 in iz Crne gore 1700. Sodelovalo bo 24.000 srednješolcev, ki bodo delali po mesec dni v dveh izmenjavah meseca junija in julija.

Železnica Beograd—Južni Jadran

Letos bodo začeli graditi tudi progno Resnik—Stepojevac, ki predstavlja prvi del bodoče velike normalnotirne jačranske železnice Beograd—Južni Jadran. Nova jačranska železnica se bo odcepila pri Resniku, južno od Beograda. Prvi del progne Resnik—Stepojevac bo delig 45 km. Progno bo vezala Beograd in drugo industrijska središča v Srbiji s prometovnim bazenom ob Kolibari. Zgradijo bodo morali dva predora, »Hajdučica« v dolžini 1900 m in »Belo Reko« 3850 m.

BLAGOVNI PROMET NA NOVI OSNOVI

V Jugoslaviji se približujejo tržnemu gospodarstvu

Zadnji ukrepi zvezne vlade FLRJ so postavili blagovni promet na novo podlago. Najvažnejša peča novega sistema je v tem, da je bilo razširjeno področje proste izmenjave tako, da se je blagovni promet približal tržnemu gospodarstvu, katerega razvoja odreja načelo o ponudbi in povpraševanju.

Po novih smernicah se bo neposredno poseganje upravnih oblastev po kakršni koli poti v izmenjavo močno omejilo; na ta način se bo uprava razbremenila in lažje posvetila drugim nalogam, z drugimi besedami bosta svobodnejša izbira blaga in svobodnejše ustvarjanje cen po sepišla izmenjav, hkrati pa tudi proizvodno blago. Blagovni promet ne bo več čvrsto vezan na distributivne (razdeljalne) pane oblasti, temveč bo blago svobodneje krožilo in iskalo kupca, ki ga bo potreboval in bo voljan več plačati zanj. Tako bodo potrošniki n. pr. lahko kupovali industrijsko blago po vsej državi in ne bodo več vezani na določene prodajalne, na določene vrste in količine blaga, kakor je to bilo pri dosedajšnjih industrijskih nakaznicah. Potrošnik ni več vezan na določeno območje, t. j. okraj ali mesto, temveč z novimi denarnimi kuponi in boni lahko kupuje vsako vrsto blaga na vsem ozemlju države.

V naslednjih vrstah bi radi podali samo v glavnih potezah razvoj blagovnega prometa, kakor ga zamišlja nova organizacija.

Vse blago široke potrošnje se v načelu prodaja v prosti trgovini. Izjema velja samo za tisto množico živil, mila in goriva, ki se je doslej prodajala v okviru zajedne preskrbe na nakaznice. Pri teh živilih zajedne preskrbe se bodo cene znatno znižale, medtem ko se bodo vsa druga živila kakor tudi industrijski predmeti prodajali po cenah, ki se bodo same ustvarjale na podlagi načela ponudbe in povpraševanja. Temu načelu ponudbe in povpraševanja je kljub temu postavljen določen okvir, t. j. okvir maksimalnih in minimalnih cen, ki jih podjetja določajo sporazumno z oblastmi (Svetem za blagovni promet v soglasju z ministrom za finance).

Za nakup živil zajamčene preskrbe bodo kakor doslej izdajali potrošniške nakaznice, ki omogočajo nakup enakih količin kakor doslej. Industrijskega blaga pa ne bodo kupovali več na »točke«, pač pa na potrošniške nakaznice z de-

nog ter bi neposredno sodelovali v upravi.

STALEZ OSEBJA IN TARIFE

V zvezi z izvedbo zveznega zakona so se nedavno vršili razgovori z odobrenjem ameriške inženirske tvrdke »Caverdale and Colpitts« med predstavnikami nemških okupacijskih oblasti, zveznega prometnega ministrstva in zveznih železnic Avstrije. Pri teh je prišlo do soglasja glede rešitve vprašanja osebja zveznih železnic. Domenjeno je bilo, da se bo stalez osebja znižal do konca prihodnjega leta za približno 20 tisoč oseb. Poleg tega bodo povisali za 50% sedanje znižane vozne cene delavskim in dijaškim vožnjam. Splošno povisjanje tarif na nemških železnih pa je bilo odklonjeno, ker je znašal primanjkljaj pri teh v prvem polletju le 75 milijonov mark. Tako ne bi prišlo v poštev splošno povisjanje tarif, ker predstavljajo prometni stroški — z narodno gospodarskega vidika — izdatke, ki jih je treba omejevati z vsemi sredstvi. (Po listu »Die Presse«)

Primanjkljaj italijanskih železnic za l. 1950 je bil proračunan na 27 milijard, v resnici pa znaša 59.643 milijonov lir. Računajo, da bodo v letu 1951 znižali primanjkljaj na 36 milijard lir. Število namerščenecv se je dvignilo od 138 na 172 tisoč. Tudi italijanskim železnicam konkurirajo avtomobilski vozila. Skoda ki jo ti povzročajo železnicam znaša po zadnji državnih železnic 60 milijard lir; toda objektivni kritiki takoj pripominjajo, da prinašajo davki na avtomobile italijanski državi 112 milijard lir na leto.

ZA PREVOZ TONE BLAGA FOTREBUJES NA RECNIH VODAH 0,2 KONJSKE SILE, NA ŽELEZNICI 2 KONJSKI SILE, NA CESTI OKOLI 10 KONJSKIH SIL.

BLAGOVNI PROMET NA NOVI OSNOVI

V Jugoslaviji se približujejo tržnemu gospodarstvu

Zadnji ukrepi zvezne vlade FLRJ so postavili blagovni promet na novo podlago. Najvažnejša peča novega sistema je v tem, da je bilo razširjeno področje proste izmenjave tako, da se je blagovni promet približal tržnemu gospodarstvu, katerega razvoja odreja načelo o ponudbi in povpraševanju.

Po novih smernicah se bo neposredno poseganje upravnih oblastev po kakršni koli poti v izmenjavo močno omejilo; na ta način se bo uprava razbremenila in lažje posvetila drugim nalogam, z drugimi besedami bosta svobodnejša izbira blaga in svobodnejše ustvarjanje cen po sepišla izmenjav, hkrati pa tudi proizvodno blago. Blagovni promet ne bo več čvrsto vezan na distributivne (razdeljalne) pane oblasti, temveč bo blago svobodneje krožilo in iskalo kupca, ki ga bo potreboval in bo voljan več plačati zanj. Tako bodo potrošniki n. pr. lahko kupovali industrijsko blago po vsej državi in ne bodo več vezani na določene prodajalne, na določene vrste in količine blaga, kakor je to bilo pri dosedajšnjih industrijskih nakaznicah. Potrošnik ni več vezan na določeno območje, t. j. okraj ali mesto, temveč z novimi denarnimi kuponi in boni lahko kupuje vsako vrsto blaga na vsem ozemlju države.

V naslednjih vrstah bi radi podali samo v glavnih potezah razvoj blagovnega prometa, kakor ga zamišlja nova organizacija.

Vse blago široke potrošnje se v načelu prodaja v prosti trgovini. Izjema velja samo za tisto množico živil, mila in goriva, ki se je doslej prodajala v okviru zajedne preskrbe na nakaznice. Pri teh živilih zajedne preskrbe se bodo cene znatno znižale, medtem ko se bodo vsa druga živila kakor tudi industrijski predmeti prodajali po cenah, ki se bodo same ustvarjale na podlagi načela ponudbe in povpraševanja. Temu načelu ponudbe in povpraševanja je kljub temu postavljen določen okvir, t. j. okvir maksimalnih in minimalnih cen, ki jih podjetja določajo sporazumno z oblastmi (Svetem za blagovni promet v soglasju z ministrom za finance).

Za nakup živil zajamčene preskrbe bodo kakor doslej izdajali potrošniške nakaznice, ki omogočajo nakup enakih količin kakor doslej. Industrijskega blaga pa ne bodo kupovali več na »točke«, pač pa na potrošniške nakaznice z de-

Nemške železnice še vedno pasivne

Obracun železnic za leto 1950 je pokazal v ameriskem in angleškem pasu 3290 milijonov DM (mark) dohodkov (l. 1949 2.240,4) in 3.300,0 izdatkov (l. 1949 3.275,5 milijona-DM). Primanjkljaja je torej bilo 10 milijonov (l. 1949 16,7). Podatki o razvoju v francoskem pasu ne bodo bistveno menjali te podobe. V prvem polletju l. 1950 so bili dohodki v angleškem in ameriskem pasu za 4,5 milijona DM nižji kakor v proračunu (1,6 milijarde DM), v tretjem tromesečju so bili za 7,5 milijona večji kakor v l. 1949 in za 2,8 milijona DM večji kakor v proračunu, medtem ko so v zadnjem tromesečju komaj dosegli proračunsko postavko. Čeprav se je število železničarjev zmanjšalo za 15.000 ljudi, so stroški narasli, in sicer zaradi podražitelje materiala. Nazadovaj je tudi število potnikov, predvsem zaradi konkurence avtomobilskih vozil.

Železnice Zahodne Nemčije imajo 529.000 običajnih tovornih vozov in 272.000 vozov za težje tovore; skupno se da na te vozove natovortiti 4,75 milijona ton blaga (l. 1936 6,377 l.).

Na francoskih železnih se povisala tovarne tarife za 2 - 7% različno po vrednosti blaga. To je začasno povisjanje; dokončno povisjanje bo doseglo povprečno 5%.

PRIMANJKLJAJ ITALIJANSKIH ŽELEZNIC

Primanjkljaj italijanskih železnic za l. 1950 je bil proračunan na 27 milijard, v resnici pa znaša 59.643 milijonov lir. Računajo, da bodo v letu 1951 znižali primanjkljaj na 36 milijard lir. Število namerščenecv se je dvignilo od 138 na 172 tisoč. Tudi italijanskim železnicam konkurirajo avtomobilski vozila. Skoda ki jo ti povzročajo železnicam znaša po zadnji državnih železnic 60 milijard lir; toda objektivni kritiki takoj pripominjajo, da prinašajo davki na avtomobile italijanski državi 112 milijard lir na leto.

ZA PREVOZ TONE BLAGA FOTREBUJES NA RECNIH VODAH 0,2 KONJSKE SILE, NA ŽELEZNICI 2 KONJSKI SILE, NA CESTI OKOLI 10 KONJSKIH SIL.

BLAGOVNI PROMET NA NOVI OSNOVI

V Jugoslaviji se približujejo tržnemu gospodarstvu

Zadnji ukrepi zvezne vlade FLRJ so postavili blagovni promet na novo podlago. Najvažnejša peča novega sistema je v tem, da je bilo razširjeno področje proste izmenjave tako, da se je blagovni promet približal tržnemu gospodarstvu, katerega razvoja odreja načelo o ponudbi in povpraševanju.

Po novih smernicah se bo neposredno poseganje upravnih oblastev po kakršni koli poti v izmenjavo močno omejilo; na ta način se bo uprava razbremenila in lažje posvetila drugim nalogam, z drugimi besedami bosta svobodnejša izbira blaga in svobodnejše ustvarjanje cen po sepišla izmenjav, hkrati pa tudi proizvodno blago. Blagovni promet ne bo več čvrsto vezan na distributivne (razdeljalne) pane oblasti, temveč bo blago svobodneje krožilo in iskalo kupca, ki ga bo potreboval in bo voljan več plačati zanj. Tako bodo potrošniki n. pr. lahko kupovali industrijsko blago po vsej državi in ne bodo več vezani na določene prodajalne, na določene vrste in količine blaga, kakor je to bilo pri dosedajšnjih industrijskih nakaznicah. Potrošnik ni več vezan na določeno območje, t. j. okraj ali mesto, temveč z novimi denarnimi kuponi in boni lahko kupuje vsako vrsto blaga na vsem ozemlju države.

V naslednjih vrstah bi radi podali samo v glavnih potezah razvoj blagovnega prometa, kakor ga zamišlja nova organizacija.

Vse blago široke potrošnje se v načelu prodaja v prosti trgovini. Izjema velja samo za tisto množico živil, mila in goriva, ki se je doslej prodajala v okviru zajedne preskrbe na nakaznice. Pri teh živilih zajedne preskrbe se bodo cene znatno znižale, medtem ko se bodo vsa druga živila kakor tudi industrijski predmeti prodajali po cenah, ki se bodo same ustvarjale na podlagi načela ponudbe in povpraševanja. Temu načelu ponudbe in povpraševanja je kljub temu postavljen določen okvir, t. j. okvir maksimalnih in minimalnih cen, ki jih podjetja določajo sporazumno z oblastmi (Svetem za blagovni promet v soglasju z ministrom za finance).

Za nakup živil zajamčene preskrbe bodo kakor doslej izdajali potrošniške nakaznice, ki omogočajo nakup enakih količin kakor doslej. Industrijskega blaga pa ne bodo kupovali več na »točke«, pač pa na potrošniške nakaznice z de-

„GOSPODARSTVO“

izhaja vsako črugo soboto. — Uredništvo in uprava: Trst, Ulica Ceppa 9. Telefon 89-33. — Cena: Posamec na številka 20 lir, 10 din. — Naročnina: za STO in Italijo letna 400 lir, polletna 200 lir. — Post. ček, rač. 11-7084; za Jugoslavijo letna 225 din, polletna 130 din. — Ček. rač. pri Komunalni banki: ADIT 6-1-90693-7 Ljubljana za osialo inozemstvo letna 1 dolar. — Cene oglasov: za vsak mm višini v širini enega stolpca 40 lir, 6 din. — Glavni urednik Lojze Berce. — Odgovorni urednik Stanislav Oblak. — Založnik: Založba »GOSPODARSTVO«. — Tiskarna Založništva tržaškega tiska.

blago	1. 1913	1. 1938
	(v stotih)	(v stotih)
sladkor	4.338.225	1.116.220
bombaž	1.777.013	1.108.885
tkanine	504.813	202.925
suho sadje	1.409.340	1.020.061
olje in mast	677.054	362.761
kože	510.981	212.023
riž	596.303	350.830
steklo	585.576	153.025

Pri teh vrstah blaga je Trst razmeroma največ zaslužil. Po prvi svetovni vojni je promet teh vrst padel na polovico in pri nekaterih celo na tretjino. Pri teh vrstah so mnogo začela tržaška trgovinska podjetja, banke, zavarovalnice, industrija itd.

Politična in carinska meja, ki je po prvi svetovni vojni, po italijanski zasedbi, popolnoma ločila Trst od zaledja, je vprav silno zaledja tržaško trgovino. Milone, Albert

vestnik SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ST. 10/I. - TELEFON ŠT. 78-08

Davek na poslovni promet

V pogledu plačevanja davka na poslovni promet (IGE) v letu 1951 veljajo v glavnem isti predpisi, kot so veljali v letu 1950. Prinasamo tu na kratko le predpise, ki zadevajo kategorije v katerih sodijo naši člani:

Naslednje kategorije plačujejo ta davek pavšalno sorazmerno s prometo (IGE in abbonamento): javni lokali, obrtniki, prodajalci na drobno, Brevozniki, spedičije in pomorski agenti, menjalci ter potujoči trgovci. Ti obrtniki so dolžni, da do 28. februarja tega leta prijavijo Uradu za davek na poslovni promet v Trstu, Ul. Udine 1, kosmatih dohodek v letu 1950. Na osnovi prijavljenega zneska kosmatnega dohodka bo pristojni urad določil začasno višino tega davka za leto 1951. Davčni urad pa si prihrani še vedno možnost, da ugotovi sam kosmatni dohodek in nanovo odmeri višino davka. Kolikšen davek na poslovni promet za obrtne, ki plačujejo pavšalno, znaša dolič letos 2% od prijavljenega odtokovno ugotovljenega kosmatnega dohodka. Tudi za omenjene obrtne so izključene iz ureditve pavšalnega plačevanja prodaje dobave ali storitve na osnovi pismenega dogovora. Izključene so tudi prodaje trgovcem za nadaljnjo prodajo ter industrijem in obrtnikom, ki uporabijo nabavljene materiale za izdelavo odnosno popravilo drugih izdelkov; za te prodaje so kupci dolžni zahtevati od prodajalca račun ali drugi enakovreden dokument, ki je podvržen davku. V vseh teh primerih se davek na poslovni promet plača na normalni način, t. j. s kolkovanjem računa s prometnimi kolki (do največ 2.000 ali s plačilom na poštni čekovni račun urada za davek na poslovni promet, če davek na račun pretega vsota 2.000 lir. Kolikšen davek na poslovni promet, ki se plača na običajni način, znaša 3%.

Predpisi o plačevanju davka na poslovni promet za leto 1951 dejavno ureditve davka na poslovni promet za pretekla leta. V primeru ko se davkoplačevalce v urad poravnata glede višine davka za pretekla leta ali ko urad kakorkoli to višino ugotovi, se dodatni davek za pretekla leta poravnava v 6 dvomesečnih obrokih in ne v roku pol leta, kar je to veljalo do sedaj.

Povračilo trgovskih varščin

Kot smo že poročali, so bile z ukazom ZVU št. 182 (20.IX.1950) ukinjene trgovske varščine (kavcije) ter je bila odrejena vrnitev te položnih kavcij. Vsi, ki so kavcije položili, lahko torej zahtevajo povrnitev vplačanega zneska. Pogoji za doseg povračila so naslednji:

1) Na kolka prostem papirju je treba vložiti prošnjo na Ufficio del Tesoro, Servizio Cassa Depositi e Prestiti v Trstu. Prihožiti je treba: a) dovoljenje občine (nulla osta) za vrnitev kavcije; b) izjavo zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo, da tvrdi da ni v stečaju, in likvidaciji ali poravnavi; c) izjavo občinske izterjevalnice davkov, da je tvrdila poravnala vse davke in takse (praktično bodo omenjeni uradi napisali ta dovoljenja o odnosno izjave na hrbtni strani); d) potrdilo o vplačani kavciji.

Prošnje za vrnitev teh varščin in k brošnjam priložene listine so izzete od dolžnosti kolkovanja in od registracije takse.

V smislu ukaza št. 182 teče rok za vlaganje prošnje eno leto ro uveljavljanju ukaza, torej do 30. septembra 1951. Po poteku tega roka, ne da bi prizadeti zaposili za vrnitev, zapade varščina v prid države.

Ukrepi v prid vavencem

ZVU je izdala ukaz št. 5 z dne 10. januarja t. l., v katerem so predvideni razni ukrepi v prid zaposlitev vavencem. Glavne določbe tega ukaza so: Uveden je začasno do 31.XII.1951 prispevek ZVU za tiste delodajalce v industriji in obrti, ki zaposlijo vavence. Ta prispevek se izplača na prošnjo delodajalca. Pri ozemeljskem Uradu za delo se v ta namen ustanovi Urad za nameštanje vavencev in Komisija za vavence. Ta dva urada sprejemata prošnje, jih pretresata in poročata Uradu za delo, ki o prošnjah dobočeno odločata. Prispevki, ki jih prejmejo delodajalci, katerim je bila prošnja ugodno rešena, so naslednji: Za obrtna podjetja: 1. polletje vavenske dobe ne glede na starost tedensko 435 lir; II. polletje va-

venske dobe ne glede na starost tedensko 785 lir; za vavence pod 16. let po I. letu vavenske dobe tedensko 965 lir; za 16 do 18 stare vavence po I. letu vavenske dobe 1.540 lir; za 18 do 20 let stare vavence po I. letu vavenske dobe 2.075 lir.

Za obrtnike slikarje so prispevki nekoliko višji, a za brivce nekoliko nižji. Prav tako so nekoliko višji, za spevki za industrijska podjetja. Za pridobitev teh prispevkov se ne upoštevajo tisti vavenci, ki so že v službi na dan, ko je stopil ta ukaz v veljavo, t. j. 10.I.1951, ali, ki se sprejmejo v službo kasneje v nadomestilo za vavence, ki so bili ta dan v službi, a so kasneje bili odpušteni.

Tukajšnji obrtniki res niso najemali vavence. Vzrok temu je bilo, da so prispevki za socialno zavarovanje previsoki in primeri z donosnostjo vavencev. Na osnovi tega ukaza je zdaj dana možnost, da bodo ti prispevki ZVU krili izdatke za socialno zavarovanje vavencev. Opozorjamo naše člane obrtnike na ta ukrep ter jim priporočamo, da izkoristijo ugodnost, ki jih nudi. Vsa podrobna pojasnila v tem pogledu prejmejo v tajništvo združenja.

OBVEZNO REGISTRIRANJE LAHKIH MOTOJNIH KOLES IN VOZNA DOVOLJENJA ZANJE

ZVU je izdala ukaz št. 3 z dne 8. januarja, ki bo prizadel mnogo oseb, saj je danes v prometu na stotine raznih avto, «lambret» in drugih lahkih motornih vozil, ki dosedaj niso bila podvržena predpisom «cestnega zakonika».

V smislu člena I. tega ukaza veljajo vsa motorna kolesa s cilindrično vsebino nad 50 m³ ter dvokolesa s motorjem do 50 m³ cilindrske vsebine, če je motor montiran na specialni okvir za priključitev motorja, za motorna kolesa v smislu predpisov «cestnega zakonika». Ta motorna kolesa se bodo registrirala v javni avtomobilski register pri uradu za registracijo motornih vozil na podlagi predložitve predpisanih listin. Rok za izpolnitev obveznosti izvirajočih iz tega ukaza znaša tri mesece, t. j. do 7. aprila t. l. Kdor koli se bo vozil po poteku tega roka, ne da bi izpolnil predpise tega ukaza, zagreši dejanje in bo kaznovan v smislu «cestnega zakonika».

VIDIMIRANJE TRGOVSKIH LICENC ZA LETO 1951

Vsi tisti, ki na področju tržarške občine izvršujejo trgovino na drobno ali na debelo in ki posedujejo zadevno trgovsko licenco, jo morajo do 31. marca predložiti v vidimiranje pri občinskem uradu trgovskih licenc v Ulici Rettori 2/II, soba št. 247. Urad izda potrdilo o predložitvi, članom SGZ priporočamo, da izročijo licenco tajništvu SGZ, ki bo opravilo vse potrebno.

PRILJAVNA ZA ODMERO USLUZBENSKEGA DAVKA (R. M. C2)

Opozorjamo člane, v kolikor se tega niso storili, da čimprej prijavijo davčnemu uradu celotne prejemke

Zadržna stanovanjska akcija zaključena

Ustanavljanje stanovanjskih zadrug v smislu ukaza ZVU št. 117 (30.VI.1949) nima več pomena, ker ne daje ZVU več kreditov v ta namen. ZVU je v smislu tega ukaza prispevala kar 65% za fond perdue (v dar), medtem ko se je združga, oziroma njeni člani, morala pobrigati samo za ostalih 35% predvidenih stroškov. Teh 35% je brez posebnih težav lanko izposlovala pri Cassa di Risparmio di Trieste, ako je prosilcu ZVU že zagotovila 65%. Iz te očegega proračuna je ZVU sicer nazkazala 82.100 milijonov za stanovanjske zadruge, toda ta denar pojde samo zadrugam v smislu odobrenj, ki so bila priznana že lansko leto. Po robnih podatkih o uspehu stanovanjske akcije na tej podlagi nimamo pri roki, pač pa je iz dnevnih kronik razvidno, da so po tej poti prišli do ugodnih stanovanj nameščenci državnih, poldržavnih (parastatalnih) in samoupravnih ustanov ter bank. Naših ljudi v teh ustanovah na žalost skoraj ni. Stevilo do danes ustanovljenih zadrug bi kmalu doseglo 70 (z 2000 člani skupno), toda denarja ni bilo več. Ze do avgusta 1950 je bilo potrjenih 45 gradbenih zadrug (za 35 zadrug so bili načrti že odobreni, 17 jih je tedaj že zidalo, 18 jih je čakalo na kredite, desetim pa še niso bili odobreni načrti). Brezdomci se zdaj oprijemljejo tako imenovanega Aldisijevga načrta, ki ga je izdelal italijanski minister Aldisio in

vseh svojih uslužbencev v letu 1950 zaradi odmere uslužbenskega davka za leto 1951. Prijave se sestavijo bodisi na navadnem papirju bodisi na posebnih obrazcih, ki jih dobijo brezplačno na davčnem uradu.

Vsa nadaljnja pojasnila prejmejo člani pri tajništvu SGZ, ki jim po potrebi tudi sestavi prijavo.

PRILJAVNA ZA ODMERO DAVKA NA POSLOVNI PROMET (IGE)

Do 28. februarja morajo vsi obrtniki, ki plačujejo davek na poslovni promet pavšalno (IGE in abbonamento), prijaviti uradu za davek na poslovni promet (IGE) v Ul. Udine 1, kosmate dohodke v letu 1950 zaradi odmere davka za leto 1951.

Da se člani izognejo denarnim kaznim, jim priporočamo, da se tega roka držijo in predložijo do gornjega dne prijavo. Vsa zadevna pojasnila prejmejo člani pri tajništvu SGZ, ki jim po potrebi tudi sestavi in vložijo prijavo.

SEZNAM ZAKUPNIKOV JAVNIH DEL

Oddelek za javna dela pri ZVU je izdal v pogledu vpisa in seznam zakupnikov javnih del na STO naslednje določbe:

Od 1. januarja bodo smele konkurirati za javna dela le podjetja, ki so vpisana v novi seznam zakupnikov javnih del. Predložiti bodo morala izjavo izdano od oddelka za javna dela, da so plačala koncesijsko takso za leto 1951.

Podjetja, katerih prošnje za vpis so bile dne 31. decembra neopodne, bodo morale vložiti novo prošnjo za vpis in se ne bodo mogla udeležiti razpisov javnih del, dokler njihove prošnje ne bo proučila komisija in ne bodo vpisane v seznam.

Stari seznam zakupnikov javnih del je bil razveljavljen; ra njegovo mesto stopi novi, ki bo objavljen v teku meseca.

NOVE ZAKONSKE DOLOČBE

Uradna lista št. 1 (11.I.1951) in št. 2 (21.I.) prinašata poleg omenjenih še naslednje zakonske določbe:

Ukaz št. 1 (2.L.): Nova dovoljenja za začasni uvoz; ukaz št. 2 (4. L.): Predpisi o melioraciji zemljišč; ukaz št. 4 (9. L.): Najemanje in dodeljevanje delavcev - Sprememba ukaza št. 85 1949; ukaz št. 6 (10. L.): Sprememba ukaza št. 308/1948 - Ustroj ZVU; ukaz št. 7 (9. L.): Zvišanje mornariških pokojnin

POVISEK PRISPEVKA ZA BOLEZENSKO ZAVAROVANJE

Ponovno opozorjamo vse delodajalce, da je bil z veljavnostjo od 1. decembra 1950 prispevek za bolezensko zavarovanje (bolniška blagajna) povisšan kot sledi:

Industrija in obrt delavci 6.53%; uradniki 4.03%; Trgovina in prosti pokliki: delavci 6.31%; uradniki 3.81%; Kredit in zavarovanje: delavci 6.20%; uradniki 3.70%.

Vrata ECA so še odprta

Načelnik posebnega odposlanstva ECA za Trst Robert C. Galloway je v razgovoru z dopisnikom agencije ANSA zanikal vest, ki so jo prinesli nekateri listi (n. pr. «24 Ore», 11. I.), pa kateri naj bi bilo odposlanstvo v Trstu odpravljeno in njeno delo preneseno na odposlanstvo ECA v Rimu. Potrdil je vest glede znižanja nakazil ERP Trstu od 10,5 milijona dolarjev na 6,2 milijona dol za finančno leto 1950-51. Znižanje je v skladu s predlogom, ki je bil izročen OECE v Parizu. Ze v začetku izvajanja Marshallovega plana je bilo določeno, da bo prispevek za Trst v tretjem letu znižan. Prispevek 6,2 zadostuje za izvršitev vseh načrtov in tržaškem gospodarstvu, ki so bili odobreni. Mr. Galloway je dodal, da ni izključeno, da bi se dosegli novi prispevki; kajti vrata ECA so še vedno odprta za morebitne zahteve, ki so dovolj podkrepljenim in ustrezajo razvoju gospodarstva na angloameriškem področju. Dodal je še, da odpade na posameznega Tržačana večji prispevek ECA kakor na pripadnike drugih članic ERP.

KNJIGE in revije

Prejeli smo: LUIGI SALVINI: »SEMPREVERDE E ROSMARINO — Poeti sloveni moderni«. Izšlo v zbirki La Bilancia — Antologia di letteratura straniera v Rimu, tisk stabilimento tipografico Carlo Colombo, Rim. Poleg prevoda iz del naših pesnikov od Prešnerja naprej do današnjih dni je avtor napisal 68 strani dolg uvod o slovenskem slovu in mu dodal 17 strani dolg spisek zadnje bibliografije. V celoti se pisec izraža s priznanjem o slovenski poeziji in prozi in obžaluje, da je med Italijani slovensko slovovalo premalo znano. Prevodom iz del posameznih pesnikov je dodan uvod o njihovem življenju in delu.

INZ. JERMAN JANEZ: »INDUSTRIJSKA TEHNOLOGIJA LESA«. Ljubljana.

PROF. DR. A. UGRENOVIC: »TEHNOLOGIJA DRVETA« — Zagreb.

LES NA KAMIONU IZ BELJAKA V TRST

Kdo bi si mislil, da se izplača prevažati les iz Avstrije v Trst na kamionu. In vendar je tako. Beljaško prevozno podjetje Ernest Pečar (Pečtechar) že leto dni prevažata les z žage J. Santerja (Seebach) na kamionu v Trst. Kamion s približno pripelje 25 ton lesa, medtem ko na železniški voz lahko naloži največ 21 ton. Prevoz 25 ton lesa iz Beljaka v Trst na kamionu stane 1.600 šilingov, prevoz 20 ton po železnici pa okoli 1.700—1.800 šilingov. Prevoz na kamionu traja 8 ur, po železnici pa 4—5 dni. Deske, ki jih je voznik pripeljal 24. januarja v Trst, so stale v Beljaku po 500 šilingov kubm.

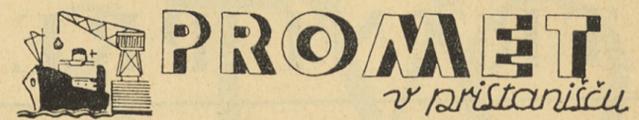
NOVA PREGOVNA TARIFA ZA JUGOSLAVIJO

Dne 1. januarja je bila vpeljana nova mednarodna tarifa za potniški promet, prtljago in ekspresne pošiljke med Italijo in STOjem z ene strani in Jugoslavijo z druge. Tarifa predvideva olajšave pri skupnih potovanjih gospodarskega, športnega in kulturnega značaja. Olajšave na jugoslovansko ozemlje so tudi deležni tuji državljani, ki se izkažejo s turističnim vizumom.

PREDSTAVNIK GRČIJE V TRSTU

Nedavno je bil imenovan za predstavnika Grčije v Trstu g. Papadopoulos. Tiskovni urad ZVU še ni bil obveščen, kateremu grškemu ministrstvu je podrejen novi predstavnik.

Hripa razsaja zlasti med šolsko mladino. Zakaj ne bi zaprli šol za 14 dni in ob koncu leta podaljšali pouk?

Med 13. in 26. januarjem se je promet v tržaškem pristanišču razvijal takole:

TRZASKE IN ITALIJSKE LADJE

Priplula je »Luisa Blessie« iz Kasablance s 630 t morske trave; po izkrcaju je odplula proti Sfaxu z 900 t raznega blaga. Prazne so odplule »Splendore« v Benetke, »Giovannina« iz Kasablance, »Anna Capano« pa s 1222 t raznega blaga v Aleksandrijo. »Emma« je pripeljala iz Tripolisa 15.595 t mineralnega olja in s »vnila« raznega. »Barletta« je pripeljala s 52 t raznega blaga. Odplule so: »Chioglia« z 2418 t raznega blaga v Izmir (Smirna), »Bices« v Aleksandrijo s 1200 t lesa in »Maria Lauretana« v Neapelj. Iz New Orleansa je s 103 t bombaža in loja pripeljal »Monginevro« ter po izkrcaju odplula prazna v Sano. Iz Hajfe je »Alga« pripeljala 96 t raznega blaga in s tovorom 800 t odplula v Belgijski Kongo. »Maria Carla« je pripeljala iz Geneve s 130 t raznega blaga in se vrnila s 521 t lesa in raznega blaga. Iz Tržica je prispela prazna »Angelica«, nakar je odplula proti Splitu. Z Reke je prispela »Achille« prazna. »Federconsorzio« je odplula v Aleksandrijo s 1900 t lesa, »Canareggio« pa v Sidne s 1800 t raznega blaga. Pripule so: »Albaro« iz Houstona z 9940 t žita, »Posillipo« iz Capeovna s 320 t kave in raznega blaga, »Titania« iz Neaplja s 448 t pomaranč in limon, bombaža in raznega blaga, »Bruciatutto« iz Gibraltara prazna, »Abbazia«, ki je pripeljala z 283 t raznega blaga iz Hajfe, se je vrnila s 740 t raznega blaga. Prispelo so tudi: »Alcione« iz Buenos Airesa s 623 t raznega blaga, »Adele Croce« iz Rio Marine z 2809 t železne rude, »Assiria« Chittagonga z 956 t raznega blaga. »Carlo Zeno«, »Aldebaran« in »Carlotta« so pripule iz Benetk prazne. Odplula je »Campidoglio« s 600 t raznega blaga v Smirno.

JUGOSLOVANSKE LADJE

Odplula je lačja »Užice« s 4406 t raznega blaga v Hajfo. Iz Aleksandrije je pripeljala motorna ladja »Vito« s 314 tonami raznega blaga; po izkrcaju je

Odposlanstvo OF je sprejel dne 1. januarja

Mr. Marshall, ki upravlja prosvetne zadeve pri ZVU. Med dolgim razgovorom je prišlo na dnevni red tudi vprašanje zgraditve slovenskega kulturnega doma v nadomestilo za »Narodni dom«, ki ga je požgal Giunta.

Občinske volitve bodo na angloameriškem področju STOja še v teku leta

in sicer po določbah, ki jih bo objavila ZVU. Zadnje volitve so bile pred dvema letoma. General Airey, poveljnik angloameriškega področja je sprejel dr. Agneletta kot predsednika Slovenske demokratske zveze ter dr. Maria Stocco in Teodorja Sporelja kot predstavnika političnih gibanj za neodvisnost Trsta. Nato je sprejel tudi predstavnika demokristjanov.

Na pomoč! kliče Roberto Catalano

v članku »Trst kliče na pomoč« v rimskem listu «Il Tempo» (št. 3, 10 febr.). Dopisnik je mnenja, da se je gibanje za neodvisnost STOja razmahnilo in da se tudi ZVU čedalje bolj zavzema za neodvisnost Trsta. Jugoslavija bi rada ohranila cono B. v Trstu pa naj bi ostalo vse po starem.

V pravem času! Na seji 30. januarja je tržaški občinski svet

opozicije sprejel predlog, da se uvede občinska trošarina na 29 novih predmetov, hkrati pa odpravi občinska doklada (25%) na konjsko in zmirljeno meso. Novo obdavečje je prišlo prav v času, ko skačejo cene živlilom in drugim potrebščinam.

Stanovanjski urad je prenehal poslovati 31. januarja

Stanovanjski zakonik ostanjejo v veljavi, vendar jih bo poslej izvajalo samo sodišče. Pritožbe proti odlokom stanovanjskega urada se lahko vlagajo do 3. februarja.

odplula na Reko prazna, od koder je pripeljala 100 t raznega blaga. Motorna ladja »Pula« je pripeljala iz Tripolisa z 860 t pomaranč in limon ter prazna odplula na Reko. (Več jugoslovanskih ladij se vedno prevažata živila iz ZDA.)

AMERISKE LADJE

Ladja »Inessa«, ki je pripeljala iz New Orleansa s 4611 t žita, je odšla proti Pireju. Iz Filadelfije je »Exanthia« pripeljala 2550 t pšenice in raznega blaga; s tovorom 700 t se je vrnila v Severno Ameriko. »Sea Cloud« je iz New Yorka pripeljala 9835 t žita ter se prazna vrnila. Iz Houstona je pripeljala »Kenne-M. C. Kay« 2794 t žita in 56 t bombaža, nakar je odplula proti Carigradu prazna. »Dolly Truman« je pripeljala iz New Orleansa s 6350 t žita in 800 t mleka v prahu. Iz New Yorka je pripeljala »Excellency« 738 t mazalnega olja, tobaka, strojev in raznega blaga; odplula je s tovorom 600 t v Hajfo. »Evergreen States« je iz New Yorka pripeljala z 9801 t žita.

GRSKE LADJE

Motorna ladja »Ikaros« je pripeljala s Krete prazna. »Parga«, ki je pripeljala iz Pireja prazna, se je vrnila z 900 t raznega blaga. Iz Pireja je pripeljala »Her-moupolis«, iz Patrasa pa »Georgios R.« z 252 t južnega sadja in raznega blaga. »Paolos G.«, ki je pripeljala iz Pireja, je vkrcala 700 t lesa in se vrnila v Pirej.

Angleška ladja »Olavus« je pripeljala prazna iz Ankone. »Dominos« je iz Londona pripeljala 267 t slada, sladkorja in raznega blaga. Holandska ladja »Theuses« je pripeljala iz Amsterdamu z 200 t raznega blaga. »Haarlem« je pripeljala iz Rotterdamu s 7000 t premoga in prazna odplula v Sfax. Švicarska petrolejska ladja »S. Moritz« je pripeljala iz Tripolisa s 3456 t mineralnega olja. Španska ladja »Castillo Panofel« je odplula v Kasablanko prazna. Panamska ladja »Panenterpen« je iz Orana pripeljala 8105 t jermena. Izraelška ladja »Dromite« je odplula v Hajfo s 3000 t lesa. Švedska motorna ladja »Bereland« je pripeljala s 180 t kave iz Buenos Airesa; prazna je odplula na Reko. Turška ladja »Altay« je odplula proti Turčiji prazna.

Norveška petrolejska ladja »Nordos« je iz Curacaoa pripeljala 6896 t rafiniranega olja in prazna odplula proti Benetkam.

Učinkovita reklama

Dobra reklama pogosto zagotovi trgovcem uspeh. Pomen reklame v listih je danes že tako splošno priznan, da mnogo listov krije že velik del svojih izdatkov prav za oglasi.

Stenska reklama si tudi čedalje bolj utirja pot. Danes živi že na tisoče umetnikov od izdelovanja reklamnih lepakov. Morda bolj kakor tehnična izdelava je za uspeh važna zama zamisel lepaka. Navadno mora reklama zbuditi ugodje, v teh težkih časih posebno upanje v lepšo bodočnost. Gotovo ne učinkuje ugodno na primer plakat čokoladne trdnice »Talmonek«, ki napoveduje proslavo stoletnice s podobo slabotnega starčka.

Ako preskočimo reklame po radiu, moramo poleg časopisne in stenske reklame omeniti reklamo na samem zavoju. Blaga ogromno pridobi, ako ga pomajmo v okusnem zavojku. Pravijo, da so v tem zlasti mojstri Američani. Naše gospodinjice vedo, da n. pr. pomajajo kokošje juhe v zavojku, kih prevlečenih s staniolom. Tako človek včasih ne ve, ali bi se odločil za juho ali staniol.

Nekemu nemškemu podjetju, ki se je zopet pojavilo na italijanskem trgu z brivskimi rezilji iz Solingena, zaviti v stare zavojke z napisom v gotici, spetjuje dopisnik nekega velikega nemškega gospodarskega lista, naj rajiš namesto napisu v gotici da naslikati ljubek obraz dekletca v živih barvah. »Sele potem do uspeh tega izvršnega rezila zagotobljen.« zaključuje milanski dopisnik »Handelsblatta«.

Očitno je bil v reklamni šoli »skok« kole.

Avtopodjetje STAR d. d. - Trst, Ulica Moreri 7, tel. 56-08 - Rojan - Avtobusna postaja Trst - Biljeterica št. 3, tel. 51-25

Avtobusna proga TRST-PIRAN - Vozni red veljaven od 15. junija 1950

Cena vožnji	Nedelje in prazniki	Delovni dnevi	Delovni dnevi	Km.	Postajališča	Km.	Delovni dnevi	Delovni dnevi	Nedelje in prazniki	Cena vožnji
—	8.—	13.—	20.—	—	Trst	43	8.—	19.—	19.30	235.—
80.—	8.30	13.30	20.30	15	Škofije	28	7.15	18.15	18.45	155.—
105.—	9.05	14.15	21.—	21	Koper	22	6.50	17.50	18.20	120.—
155.—	9.15	14.25	21.15	28	Izola	15	6.30	17.30	18.—	80.—
185.—	9.25	14.35	21.25	34	Strunjan	9	6.20	17.20	17.50	50.—
210.—	9.35	14.45	21.35	38	Portorož	5	6.10	17.10	17.40	25.—
285.—	9.45	15.—	21.45	43	Piran	—	6.—	17.—	17.30	—

Tržaško gradbeno podjetje I. C. E. T.

Trst, Ul. XXX. Ottobre 6/II. Telefon 79-74

izvršuje vsakovrstna gradbenja dela — strokovno dovršena po zmernih cenah

Nabrežina, januarja

V avstrijskih časih je bilo zaposlenih v nabrežinskih kamnolomih 2000 delavcev, danes jih je komaj 84 150; zaposlenost se vedno pada. Rasevne nekdanjih delavnic in mrtvilo vse na okrog. V sredini te otočne pokrajine pa se dviga novo, moderno poslopje občinske uprave kakor nekak spomenik na zapuščenem pokopališču. Ko so ga zidali, so gotovo pričakovali, da bo občinsko poslopje postalo središče moderne dela Nabrežine, ker bi sicer ne bili prenesli občinske uprave iz vasi v tako puščavo z lepimi mrtvili, kamna brez hiš, z velikimi in tudi ogromnimi javanija brez delavcev.

Zelo obširen dvor, obdan krog in krog z visokim, večinoma porušeniim zidovjem, nekaj precej velikih zgradb, teloma odkritih in porušeni. Vse skupaj spominja bolj na zapuščenno prasično nego na nekdanjo veliko kamnoseško delavnico, v kateri je kar mrgolelo delovnih ljudi in iz katere se je daleč razlegala magočna simfonija potrkavanja po zvenčih ploščah kraškega marmorja. Edini, ostanjeni tok, tok, tok, tok... prihaja danes iz začaranega ngrasčene in moti mir zaspane pokrajine; njemu se nihče ne odziva. Glas vpiječega v puščavi, ki je nastala pred stoletji, ko so podjetni sosedje posekali nekdanje kraške hrastove gozdove. Pozneje so na ogoljenih kraških tleh nastali kamnolomi, ki so prinašali tamšnjem

Naši kamnolomi hirajo

friki. Vsi nabrežinski podjetniki so se združili in posl

